

Justitiedepartementet

103 33 Stockholm

Yttrande över promemorian Stärkt skydd för valhemligheten Ju 2018/00824/L6

Luleå kommun lämnar följande yttrande över remissen.

Sammanfattning

Luleå kommun avstyrker bestämt förslaget att det ska anordnas en avskärmad plats där valsedlar kan läggas ut.

Kommunen tillstyrker förslaget att utöka möjligheten för väljare att lämna en särskild personröst på en blank eller partimärkerad valsedel.

Kommunen avstyrker bestämt förslaget att förändringarna ska träda ikraft redan den 1 oktober 2018. Förändringarna bör i vart fall inte gälla förrän tidigast vid valet till Europaparlamentet 2019.

Avsnitt 2. Skärpta krav på skyddet av valsedlar

Förslaget från 2015 års vallagsutredning om att placera valsedlarna innanför valskärmarna möttes av omfattande kritik från remissinstanserna och förslaget har därför inte gått vidare. Kommunen anser att stora delar av den kritiken, som också framgår i promemorian, gäller även för det nu aktuella förslaget att valsedlarna ska placeras i ett insynsskyddat område. Det vill säga: risken för sabotage ökar när enbart en person i taget tillåts ha tillgång till valsedlarna, röstmottagarna behöver i princip kontrollera efter varje väljare att valsedlarna fortfarande är i ordning och vissa väljare kommer att stanna mycket länge vid valsedlarna för att göra sitt val. Detta innebär att köerna kommer att bli längre, vilket kan innebära att väljare tröttnar och avstår från att rösta. Valdeltagandet riskerar därmed att minska.

För att minska risken för köbildning skulle valsedlarna kunna läggas ut på flera platser i varje lokal där enbart en är insynsskyddad och de övriga

avsedda för att väljarna ska kunna bläddra bland valsedlarna. Detta är emellertid inte praktiskt genomförbart med hänsyn till det stora antalet valsedlar som ska tillhandahållas i varje lokal. Det är redan i dagsläget svårt att på vissa platser hitta lämpliga lokaler att använda för röstning med hänsyn till de nuvarande kriterierna i vallagen. Dessutom skulle behovet av antalet valsedlar ytterligare öka.

Av promemorian framgår att de nuvarande svenska reglerna tillgodoser kraven om hemlig röstning vid val men att det kan finnas skäl att se över om det svenska valförfarandet ytterligare kan förbättras. Luleå kommun anser inte att det finns sådana brister med den nuvarande valsedelshanteringen att det finns skäl att förändra den på ett sätt som riskerar att få andra negativa konsekvenser.

Kommunen anser istället att förslaget från Sveriges Kommuner och Landsting, om en utredning som belyser bland annat om neutrala valsedlar av den typ som är vanlig i andra länder kan införas även i Sverige, är mycket intressant. Det skulle kunna vara ett mycket bra alternativ för att ytterligare underlätta för väljaren att bevara sin valhemlighet utan att riskera negativa konsekvenser i form av sämre tillgång till röstningsställen och lägre valdeltagande.

Det bör också framhållas att väljaren redan i dagsläget har möjlighet att skydda sin valhemlighet genom att ta valsedlar från samtliga partier från valsedelsställen och göra sitt slutliga val i skydd bakom valskärmen.

Avsnitt 3. Stärkt valhemlighet genom bättre möjlighet att personrösta

Luleå kommun tillstyrker förslaget att väljarna i större utsträckning ska kunna lämna en personröst genom att själv lägga till en anmäld kandidat på en blank eller partimarkerad valsedel.

Kommunen anser också att det förslaget innebär att väljaren inte har samma behov att få stå ensam bland valsedlarna i ett insynsskyddat område för att välja valsedel med den kandidat som han eller hon önskar lämna en personröst för. Det blir även enklare för väljaren om reglerna för personröstning blir lika för alla typer av valsedlar som används i valen.

Avsnitt 4. Ikraftträdande

Utredningen har underskattat vilket behov av anpassning som behöver göras för att kunna tillhandahålla valsedlarna på det föreslagna, insynsskyddade sättet och därmed även tidsåtgången för att åstadkomma detta. Av utredningen framgår att lämpligt avskärningsmaterial behöver köpas in till varje röstmottagningsställe, att valsedlar i vissa lokaler kan behöva placeras på fler än ett ställe och att ytterligare röstmottagare kommer att krävas.

Med hänsyn till att överväganden därmed måste göras av vilka lokaler som fortsättningsvis kan användas, anpassa lokalen eller hitta eventuellt andra, bättre lämpade lokaler, göra inköp av avskärningsmaterial som uppfyller upphandlingsreglerna samt hitta och utbilda fler röstmottagare är det inte rimligt för kommunerna att hinna anpassa sig till de nya förutsättningarna redan till ett eventuellt omval eller extra val. För det fall dessa ändringar skulle genomföras är det därför inte möjligt att de ska träda ikraft förrän tidigast vid valet till Europaparlamentet 2019.

A handwritten signature in blue ink, reading "Inger Fältros Lundgren".

Inger Fältros Lundgren
Kommunjurist/sekreterare i valnämnden

